

Последње што смо урадили на часу био је симб да се гранична вредност функције, појм граничне вредности низа, аени сложе са четири основне алгебарске операције, али условом да су све граничне вредности са којима радимо коначне. Доказ симба ослањао се на одговарајуће тврђење за низове, као и на безу између лимеса низа и лимеса функције – Хајнеову теорему. Помоћу те теореме можемо доказати још једну теорему за лимесе функција за коју знајмо да важи за низове. Реч је о Теореми о два нолинзација и тојнову. Подсјетимо се њене верзије за низове: ако су (a_n) , (b_n) и (c_n) три низа реалних бројева т.д. почев од неког n важи $a_n \leq b_n \leq c_n$, ако $\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} (c_n) = a$.

- имају истиу граничну вредност a , онда је и $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = a$.

$$a_n \leq b_n \leq c_n$$

Симбима „почев од неког n “ у симби значи „послеји окolina тачке $+∞$ т.д. за све n из неоколине“. Зато ће у верзији ове теореме за функције (и не само ове теореме, него и других тврђења) симбим услов „послеји окolina U тачке a таква да за све $x \in U \setminus \{a\}$ “. Из окoline U се избацује тачка a јер $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ не зависи од вредности функије f у т. а; шавшице, f не мора

Ни бити дефинисана у т. а. Ако је $a = +\infty$ (или $a = -\infty$), 12

онда и иначе $a \notin U$, па нема потребе за издашивањем.

Теорема:

(о два почијују и тојбу)

Нека су функције f, g и h дефинисане на некој око-
личини тачке $a \in \bar{\mathbb{R}}$. Ако постоји $b \in N(a)$
т. г. за све $x \in U \setminus \{a\}$ вали

$$f(x) \leq g(x) \leq h(x)$$

и ако је $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = \lim_{x \rightarrow a} h(x) = b$, онда је и

$$\lim_{x \rightarrow a} g(x) = b.$$

$$\begin{array}{c} f(x) \leq g(x) \leq h(x) \\ \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \\ b \quad b \quad b \\ \text{---} \\ x \rightarrow a \end{array}$$

Δ: Теорему доказујемо помоћу Хајнеове теореме.

Приједа да докажемо да је $\lim_{x \rightarrow a} g(x) = b$. Узимамо зато низ
 $(x_n)_{n \in \mathbb{N}}$ елемената скупа $D_g \setminus \{a\}$ т. г. $x_n \rightarrow a$ и докажимо
да $g(x_n) \rightarrow b$.

Како је U околина т. а., то $x_n \in U$ почео од неког N . Пак је
и $x_n \neq a$, па је по претпоставки теореме $f(x_n) \leq g(x_n) \leq h(x_n)$
почео од неког N . Међутим, пошто је $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = \lim_{x \rightarrow a} h(x) = b$,
то низова $f(x_n)$ и $h(x_n)$ теже ка b (на основу Хајнеове теореме),
па из Теореме о два почијују за низове имамо:

$$f(x_n) \leq g(x_n) \leq h(x_n)$$

$$\begin{array}{c} \downarrow \quad \downarrow \\ b \quad b \\ \text{---} \end{array}$$

Знак за
крај доказа

Слично као код низова, ако је $b = +\infty$, онда је функција h сувештина, а ако је $b = -\infty$, онда је функција f сувештина. 3

$$f(x) \leq g(x)$$

\swarrow \searrow

$x \rightarrow a$

$+ \infty$

$$g(x) \leq h(x)$$

\downarrow \searrow

$x \rightarrow a$

$- \infty$

Код низова смо имали и следеће чињенице: Нека су (a_n) и (b_n) конвергентни низови, $a := \lim_{n \rightarrow \infty} a_n$, $b := \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$. Важе наредне две импликације:

$$a < b \Rightarrow a_n < b_n \text{ зачев од неког } n; \quad \text{I}$$

$$a_n \leq b_n \text{ зачев од неког } n \Rightarrow a \leq b. \quad \text{II}$$

Друга импликација је посљедица прве, а ни на једном месту не важи обрнута импликација.

И код функција важе одговарајуће импликације: Ако су функције f и g дефинисане на некој околини тачке $a \in \bar{\mathbb{R}}$ и ако посматрају $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ и $\lim_{x \rightarrow a} g(x)$, онда важе импликације:

$$\text{I} \quad \lim_{x \rightarrow a} f(x) < \lim_{x \rightarrow a} g(x) \Rightarrow f(x) < g(x) \text{ за све } x \in U \setminus \{a\}, \text{ где}$$

је U нека околина a .

$$\text{II} \quad f(x) \leq g(x) \text{ за све } x \in U \setminus \{a\}, \quad \Rightarrow \quad \lim_{x \rightarrow a} f(x) \leq \lim_{x \rightarrow a} g(x).$$

због је U нека
окolini a .

Оне се доказују на исти начин као код низова. Наиме, када је у поштаву импликација I имамо следећу ситуацију:

Можемо наћи ове дисјунктне околине W_1 и W_2 тачака $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ и $\lim_{x \rightarrow a} g(x)$. По дефиницији лимеса постоји $U_1 \in N(a)$ таква да за све $x \in U_1 \setminus \{a\}$ важи $f(x) \in W_1$; и слично, постоји $U_2 \in N(a)$ таква да за све $x \in U_2 \setminus \{a\}$ важи $g(x) \in W_2$. Оnda је утврђена околина $U := U_1 \cap U_2$ (пресек две околине је околина).

Онда је импликација \textcircled{II} посредују импликације \textcircled{I} (зашто?).

Наведимо јом (без доказа) извр. Кошијев критеријум за постојање коначног лимеса, који је уопштење Кошијевог критеријума за низове (низ је функција чији је домен \mathbb{N}). Код низова смо имали да је низ $(x_n)_{n \in \mathbb{N}}$ конвергентан (постоји коначан $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n$) ако је Кошијев, т.ј. ако

$$(\forall \varepsilon > 0) (\exists n_0 \in \mathbb{N}) (\forall m, n \in \mathbb{N}) \quad m, n \geq n_0 \Rightarrow |x_m - x_n| < \varepsilon.$$

$$\Leftrightarrow (\exists U \in N(+\infty)) (\forall m, n \in \mathbb{N} \cap U) \quad |x_m - x_n| < \varepsilon$$

Теорема:
(Кошијев критеријум)

$$f: D_f \rightarrow \mathbb{R}, \quad D_f \subseteq \mathbb{R}, \quad a \in D_f^{'}$$

Постоји коначан $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ ако

$$(\forall \varepsilon > 0) (\exists U \in N(a)) (\forall x, y \in D_f \cap U \setminus \{a\}) \quad |f(x) - f(y)| < \varepsilon.$$

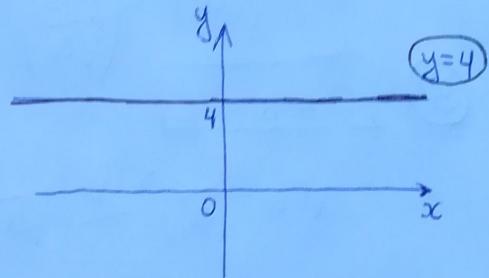
Елементарне функције

У овој лекцији уводимо најпре изв. основне елементарне функције (константне, експоненцијалне, логаритмичке, синусне, кри-
гонометријске и инверзне кригонометријске). Задар део ове лекције
јесте средњошколско градиво, али биће и нових симбола. Ово пред-
ставља нешто што би сматрано морао да зна и разуме да ћи похо-
жио Анализу 1. Ако неко напр. на усменом не зна да нацрта гра-
фик неке основне елементарне функције, тада се испит завршава.

- Константна функција

Знамо шта је то: $\underline{c \in \mathbb{R}}$ фукс. константна

$$\underline{f(x) = c} \quad \text{за све } x \in \mathbb{R}$$

На слици десно скициран је график константне функције за $c=4$.

- експоненцијална функција

Нека је најпре $\boxed{a > 1}$. Имамо дефинисан симбол a^p за $p \in \mathbb{Q}$.

Желимо да формиримо ову дефиницију на a^x за $x \in \mathbb{R}$.

$$\begin{aligned} \text{Знамо, дакле, шта је } \sqrt[n]{a} \text{ за } n \in \mathbb{N} \text{ и знамо да је } \sqrt[n]{a} > 1, \\ \text{да је због } 0 < \frac{1}{\sqrt[n]{a}} < 1 \quad \boxed{(2)} \Rightarrow 0 < \dots < \left(\frac{1}{\sqrt[n]{a}}\right)^3 < \left(\frac{1}{\sqrt[n]{a}}\right)^2 < \frac{1}{\sqrt[n]{a}} < 1 \quad \boxed{(1)} \\ 1 < \sqrt[n]{a} < (\sqrt[n]{a})^2 < (\sqrt[n]{a})^3 < \dots \end{aligned}$$

Доказјимо следећу чињеницу: за $\underline{p, q \in \mathbb{Q}}$

$$\boxed{p < q \Rightarrow a^p < a^q} \quad \boxed{(*)}$$

Δ: Можемо једноставнији представити рационалне бројеве p и q са истиим

членовима:

$$p = \frac{k}{n}, \quad q = \frac{l}{n}, \quad n \in \mathbb{N}, \quad k, l \in \mathbb{Z}, \quad k < l$$

јер је $p < q$

① ~~контраредос~~ $k < l < 0$

$$\Rightarrow k = -|k|, \quad l = -|l|, \quad |k| > |l|$$

$$a^p = (\sqrt[n]{a})^k = \left(\frac{1}{\sqrt[n]{a}}\right)^{|k|} \stackrel{(2)}{<} \left(\frac{1}{\sqrt[n]{a}}\right)^{|l|} \stackrel{(1)}{=} (\sqrt[n]{a})^l = a^q \quad \checkmark$$

② ~~контраредос~~ $k < 0 \leq l$

$$a^p = (\sqrt[n]{a})^k = \left(\frac{1}{\sqrt[n]{a}}\right)^{|k|} \stackrel{(2)}{<} 1 \stackrel{(1)}{\leq} (\sqrt[n]{a})^l = a^q \quad \checkmark$$

③ $0 \leq k < l$

$$a^p = (\sqrt[n]{a})^k \stackrel{(1)}{<} (\sqrt[n]{a})^l = a^q. \quad \checkmark \quad \blacksquare$$

Потом чињенице (*) сад можемо да докажемо овај став.

Став: Ако је $\gamma_0 \in \mathbb{Q}$, онда је $\lim_{\mathbb{Q} \ni \gamma \rightarrow \gamma_0} a^\gamma = a^{\gamma_0}$.

Δ: Приметимо најпре да можемо да радимо искључиво са рационалним сметјенима од a , јер реални сметјени још нисмо дефинисали — то је и чудо обога што радимо: да дефинишемо реални сметјени од a .

Прво ћемо доказати став у специјалном случају $\gamma_0 = 0$, а онда ћемо то користити за доказ произвoљног случаја ($\gamma_0 \in \mathbb{Q}$).

① $\gamma_0 = 0$

Приреди доказати: $\lim_{\mathbb{Q} \ni \gamma \rightarrow 0} a^\gamma = a^0 = 1$.

Нека је $\varepsilon > 0$. Знамо да ћемо $a^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a}$ тешки ка 1 ($a^{\frac{1}{n}} \rightarrow 1$).
 и слично $a^{-\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{\frac{1}{a}} \rightarrow 1$.

$\Rightarrow (\exists n_0 \in \mathbb{N}) \quad 1-\varepsilon < a^{-\frac{1}{n_0}} \stackrel{(*)}{<} a^{\frac{1}{n_0}} < 1+\varepsilon$

$\underline{\delta := \frac{1}{n_0} > 0}, \quad (-\delta, \delta) \in \mathcal{N}(0)$

Нека је $\gamma \in \mathbb{Q} \cap (-\delta, \delta) \Rightarrow -\frac{1}{n_0} < \gamma < \frac{1}{n_0}$
 (иј. $\gamma \in \mathbb{Q}$ и $|\gamma| < \delta$) $\Rightarrow 1-\varepsilon < a^{-\frac{1}{n_0}} \stackrel{(*)}{<} a^\gamma \stackrel{(*)}{<} a^{\frac{1}{n_0}} < 1+\varepsilon$
 $\Rightarrow |a^\gamma - 1| < \varepsilon.$

Дакле, за произвољно $\varepsilon > 0$ нали смо $\delta > 0$ тако да за све $\gamma \in \mathbb{Q}$ за које је $|\gamma| < \delta$ вали $|a^\gamma - 1| < \varepsilon$, а то баш значи да је

$$\boxed{\lim_{\mathbb{Q} \ni \gamma \rightarrow 0} a^\gamma = 1.}$$

✓

②^o $\boxed{\gamma_0 \in \mathbb{Q} \text{ произвољно}}$

$\varepsilon > 0$ произв., ①^o $\Rightarrow (\exists \delta > 0) (\forall \gamma \in \mathbb{Q}) \quad |\gamma| < \delta \Rightarrow |a^\gamma - 1| < \frac{\varepsilon}{a^{\gamma_0}}$

$\gamma \in \mathbb{Q}, \quad |\gamma - \gamma_0| < \delta \Rightarrow |a^\gamma - a^{\gamma_0}| = a^{\gamma_0} |a^{\gamma - \gamma_0} - 1| \leq a^{\gamma_0} \cdot \frac{\varepsilon}{a^{\gamma_0}} = \varepsilon$

$\Rightarrow \boxed{\lim_{\mathbb{Q} \ni \gamma \rightarrow \gamma_0} a^\gamma = a^{\gamma_0}.}$

✓

Нека је $x \in \mathbb{R}$. Желимо да дефинишимо a^x . [8]

$$A := \{a^\tau \mid \tau \in \mathbb{Q}, \tau \leq x\}, \quad B := \{a^\tau \mid \tau \in \mathbb{Q}, \tau \geq x\}$$

(*) \Rightarrow Сваки елементни скуп B јесу њорње ограничење скупа A , и сваки елементни скуп A јесу доње ограничење скупа B .

Како су ови скупови ненпрозни (зашто?), то је A ограничен одоздо, а B ограничен одозго.

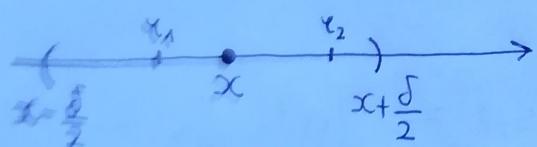
$$\underline{\lambda := \sup A}, \quad \underline{i := \inf B} \quad \Rightarrow \quad \lambda \leq i, \text{ тј. } i - \lambda \geq 0$$

Ако докажемо да је $i - \lambda < \varepsilon$ за све $\varepsilon > 0$, доказали смо да је ~~$i = \lambda$~~ $i - \lambda = 0$, тј. $\lambda = i$.

$\varepsilon > 0$ праизв.

Прилагодни случај ⑩ $\Rightarrow (\exists \delta > 0) (\forall \tau \in \mathbb{Q}) |\tau| < \delta \Rightarrow |a^\tau - 1| < \frac{\varepsilon}{\lambda}$

(сви елементни скупи A су позитивни бројеви, па је и $\lambda > 0$)

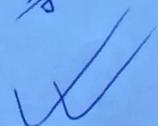

Између свака два броја постоји рационалан број, па постоје $\tau_1, \tau_2 \in \mathbb{Q}$

т. г. је $x - \frac{\delta}{2} < \tau_1 < x < \tau_2 < x + \frac{\delta}{2}$.

$$|\tau_2 - \tau_1| < \delta$$

$$\Rightarrow i - \lambda \leq a^{\tau_2} - a^{\tau_1} = a^{\tau_1} (a^{\tau_2 - \tau_1} - 1) \stackrel{⑩}{\leq} \lambda \cdot (a^{\tau_2 - \tau_1} - 1) < \lambda \cdot \frac{\varepsilon}{\lambda} = \varepsilon.$$

Коначно дефинишимо:

$$\boxed{a^x := \lambda = i}$$

Ако је $x \in \mathbb{Q}$, онда одратије дефинисано a^x припада и скупу A и скупу B. Штавише, мага је $\lambda = a^x = i$, па је ова дефиниција зависна променљеве претходне.

Сада, дакле, чимамо дефинисану функцију $f: \mathbb{R} \rightarrow (0, +\infty)$, $f(x) = a^x$, $x \in \mathbb{R}$. Њу називамо експоненцијалном функцијом са основом a.

Теорема:

(Основне осовине експоненцијалне функције за основу $a > 1$)

Нека је $a > 1$.

$$(a) (\forall x_1, x_2 \in \mathbb{R}) \quad a^{x_1} \cdot a^{x_2} = a^{x_1+x_2}, \quad (a^{x_1})^{x_2} = a^{x_1 x_2}$$

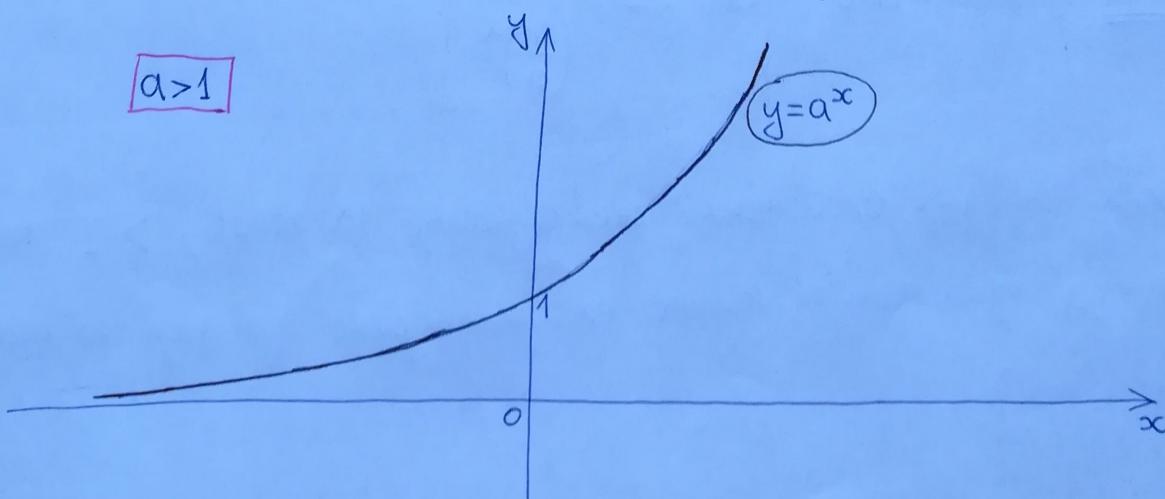
$$(b) (\forall x_1, x_2 \in \mathbb{R}) \quad x_1 < x_2 \Rightarrow a^{x_1} < a^{x_2}. \quad [\text{モノотоноси}]$$

$$(c) (\forall x_0 \in \mathbb{R}) \quad \lim_{x \rightarrow x_0} a^x = a^{x_0}. \quad [\text{Непрекидноси}]$$

$$(\bar{c}) \quad \lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = 0; \quad \lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = +\infty.$$

$$(d) (\forall y > 0) (\exists x \in \mathbb{R}) \quad a^x = y.$$

$$\boxed{a > 1}$$

Доказатимо $\text{geo}(\delta)$ ове теореме: Између свака два броја постоји рационалан број, па постоје $\gamma_1, \gamma_2 \in \mathbb{Q}$ и.г. је

$$\Rightarrow a^{x_1} \leq a^{\gamma_1} < a^{\gamma_2} \leq a^{x_2}.$$

$a^{\gamma_1} \in B \text{ за } x = x_1,$
 $a^{x_1} = \inf B$

$a^{\gamma_2} \in A \text{ за } x = x_2,$
 $a^{x_2} = \sup A$

Део (б) се доказује дуктивно исто као свак (са супране G), само се уместо (*) користи $\text{geo}(\delta)$ ове теореме.

Делове (а), (и) и (г) нећемо доказивати, али је важно да се деле (и) и (г) знаје да интерпретирамо ћрафички – да их „видимо“ са ћрафика функције.

Нека је $\text{саг } 0 < a < 1$.

$$\Rightarrow \frac{1}{a} > 1 \Rightarrow \text{имамо дефинисан снепен } \left(\frac{1}{a}\right)^x \text{ за произвољно } x \in \mathbb{R}.$$

За $x \in \mathbb{R}$ дефинишимо

$$a^x := \frac{1}{\left(\frac{1}{a}\right)^x}.$$

На основу особина експоненцијалне функције за основу > 1 , тако се добијају одговарајуће особине експоненцијалне функције за основу $a \in (0, 1)$.

Теорема:

(остовите особине
експоненцијалне
функције за
основу $a \in (0, 1)$)

$$(a) (\forall x_1, x_2 \in \mathbb{R}) a^{x_1} \cdot a^{x_2} = a^{x_1+x_2}, (a^{x_1})^{x_2} = a^{x_1 x_2}.$$

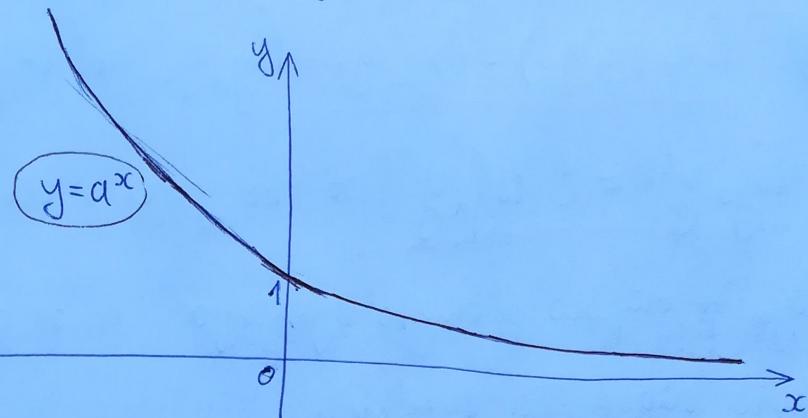
$$(b) (\forall x_1, x_2 \in \mathbb{R}) x_1 < x_2 \Rightarrow a^{x_1} > a^{x_2}. \text{ [モノотоносин]}$$

$$(c) (\forall x_0 \in \mathbb{R}) \lim_{x \rightarrow x_0} a^x = a^{x_0}. \text{ [Непрекидносин]}$$

$$(d) \lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = +\infty; \lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = 0.$$

$$(g) (\forall y > 0) (\exists x \in \mathbb{R}) a^x = y.$$

$0 < a < 1$

- Логаритамска функција

$$\underline{a > 0}, \underline{a \neq 1} \quad f: \mathbb{R} \rightarrow (0, +\infty), \quad f(x) := a^x.$$

На основу доказа (g) прештодно сме теореме, f је „на“, а на основу доказа (d) сме среће теореме, f је „1-1“. Закле, f је бијекција.

Инверзну функцију $f^{-1}: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ функцији f називамо логаритамском функцијом са основом a и означавамо је са \log_a . Логаритам са основом a називамо природним логаритмом.

и означавамо са $\ln := \log_e$.

[12]

Дакле, за $y > 0$ и $x \in \mathbb{R}$ важи:

$$x = \log_a y \iff y = a^x.$$

Из односарајућих особина експоненцијалне функције лако се изводе наредне особине логаритамске функције:

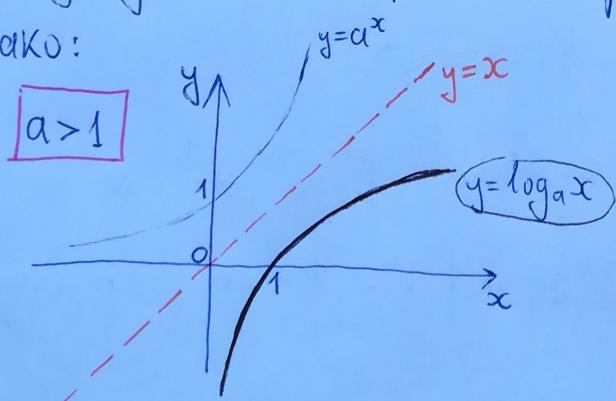
1. $\log_a 1 = 0$; $\log_a a = 1$.

2. ~~$\log_a(y_1 y_2) = \log_a y_1 + \log_a y_2$~~ $\log_a(y_1 y_2) = \log_a y_1 + \log_a y_2$ за све $y_1, y_2 > 0$;

$$\log_a(y^t) = t \cdot \log_a y \quad \text{за све } y > 0 \text{ и све } t \in \mathbb{R}.$$

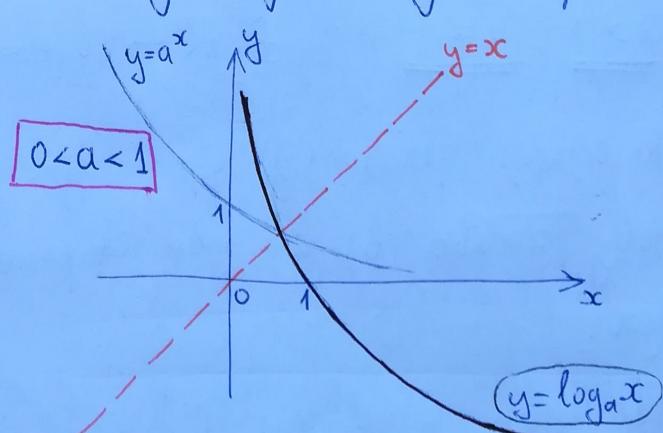
3. За $a > 1$ \log_a је сиројо растућа функција, а за $0 < a < 1$ \log_a је сиројо спадајућа функција.

График инверзне функције је симетричан графику функције у односу на праву $y = x$, па график логаритамске функције изгледа овако:

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} \log_a x = \lim_{x \rightarrow 0^+} \log_a x = -\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = +\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \log_a x = \lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = +\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = -\infty$$

Снаб:

(Непрекидност
логаритамске
функције)

$$(\forall x_0 > 0) \lim_{x \rightarrow x_0} \log_a x = \log_a x_0.$$

13

Δ: Доказат ћемо снаб за случај $a > 1$. Доказ за случај $0 < a < 1$ је сличан.

$$\underline{V \in N(\log_a x_0)} \Rightarrow (\exists \varepsilon > 0) (\log_a x_0 - \varepsilon, \log_a x_0 + \varepsilon) \subseteq V$$
$$a^\varepsilon > 1 \Rightarrow \frac{x_0}{a^\varepsilon} < x_0 < x_0 \cdot a^\varepsilon, \text{ иж. } \left(\frac{x_0}{a^\varepsilon}, x_0 \cdot a^\varepsilon \right) \in N(x_0)$$

Иако је $x \in \left(\frac{x_0}{a^\varepsilon}, x_0 \cdot a^\varepsilon \right)$, иж. $\frac{x_0}{a^\varepsilon} < x < x_0 \cdot a^\varepsilon$.

$$\Rightarrow \log_a x_0 - \log_a a^\varepsilon \stackrel{[2]}{=} \log_a \frac{x_0}{a^\varepsilon} \quad \downarrow \begin{matrix} \log_a 1 \\ \downarrow \end{matrix} \quad \frac{x_0}{a^\varepsilon} < \log_a x < \log_a (x_0 \cdot a^\varepsilon) \stackrel{[2]}{=} \\ = \log_a x_0 + \log_a a^\varepsilon$$
$$\Rightarrow \log_a x \in V. \quad \checkmark \quad \blacksquare$$

Наредно, ми јом увек помало неформално говоримо о непрекидности или ускоро ћемо видети да је непрекидност (онаква какву ћемо је дефинисали) јасна ово.

Смјенена функција

Код експоненцијалне функције фиксирали смо основу, а смјенен посматрали као функцију изложиоца. Код смјене функције изложиоцу ће бити фиксиран, а основа ће се мењати:

$$\alpha \text{ фиксирано}, \quad x \mapsto x^\alpha.$$

При употреби експоненцијалне функције дефинисали смо смјену x^α за све $\alpha \in \mathbb{R}$ и све $x > 0, x \neq 1$. Кад дефинишимо и $1^\alpha := 1$ за све $\alpha \in \mathbb{R}$, па за фиксирано $\alpha \in \mathbb{R}$ имамо смјену функцију $f(x) = x^\alpha$ која је сигурно дефинисана за $x > 0$ ($(0, +\infty) \subseteq D_f$). Кад можемо дефинисати x^α и за $x \leq 0$?

За $\alpha > 0$ дефинишимо $0^\alpha := 0$, или не дефинишимо 0^α за $\alpha < 0$ (нпр. $0^{-1} = \frac{1}{0} ???$).

За све $x \in \mathbb{R}$ (иза и за $x \leq 0$) имамо дефинисан природан смјенет:

$$n \in \mathbb{N}, \quad x^n := \underbrace{x \cdot x \cdots x}_n.$$

Пакође, за све $x \in \mathbb{R}$ смо дефинисали и $x^0 := 1$.

За $x \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ имамо дефинисан и чврсто смјенет: $x^{-n} = \frac{1}{x^n}$, $n \in \mathbb{N}$

Знамо и што је $\sqrt[n]{x}$ за $x \geq 0$, а ако је n непаран, онда дефинишимо и $\sqrt[n]{x}$ за $x < 0$:

$$\sqrt[n]{x} := -\sqrt[n]{|x|}.$$

Плана је заступа и за $x < 0$

$$\left(\sqrt[n]{x}\right)^n = \left(-\sqrt[n]{|x|}\right)^n = (-1)^n \cdot |x| = -|x| = x.$$

н неједнако

Зато, ако је $\alpha = \frac{k}{n}$, $k \in \mathbb{Z}$, $n \in \mathbb{N}$ неједнако, $\text{НД}(k, n) = 1$,
дефинишимо

$$x^\alpha := \left(\sqrt[n]{x}\right)^k \quad \text{за } x \in \mathbb{R} \setminus \{0\} \quad (\text{ако је } \alpha \geq 0, \text{ ако } x \in \mathbb{R})$$

Закле, га резимирамо: за свако (фиксирано) $\alpha \in \mathbb{R}$ имамо
смејену функцију $f(x) = x^\alpha$.

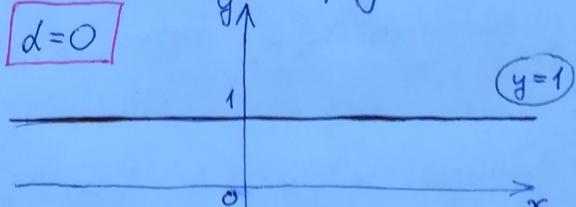
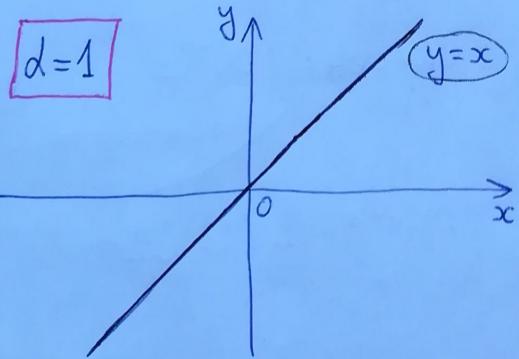
Ако је α облика $\frac{k}{n}$ за неко $k \in \mathbb{Z}$ и неко $n \in \mathbb{N}$, онда
је

$$D_f = \begin{cases} \mathbb{R}, & k \geq 0 \\ \mathbb{R} \setminus \{0\}, & k < 0 \end{cases}$$

У супротном, $D_f = [0, +\infty)$ за $\alpha > 0$, односно $D_f = (0, +\infty)$ за $\alpha < 0$.

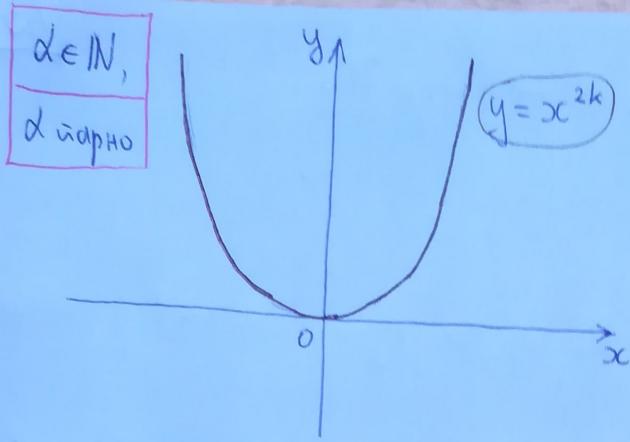
Нпр. за $\alpha = \frac{1}{2}$ немамо дефинисан смејен $(-1)^{\frac{1}{2}} = \sqrt{-1}$. Погоди
предаљо да бије неки реалан број y м.г. је $y^2 = -1$, али так-
бо y не постоји.

Скицирајмо ћрафике смејених функција за неке вредности α .

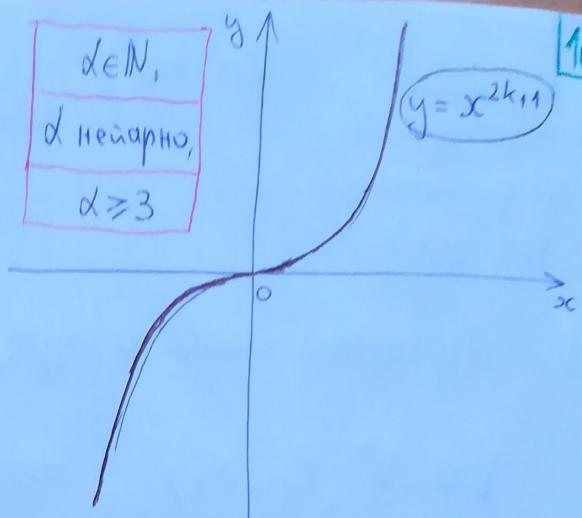

нједнако функција

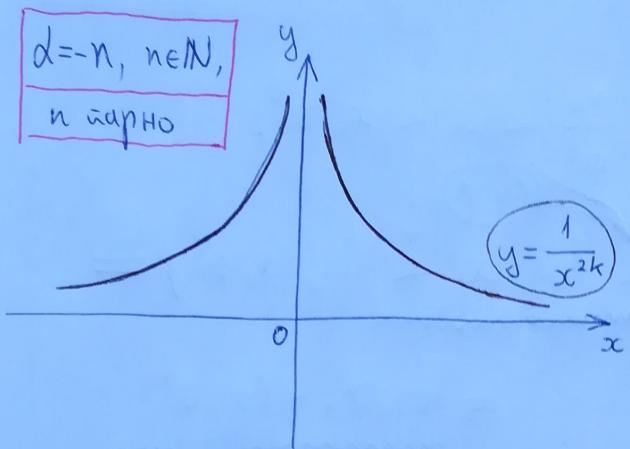
харна функција

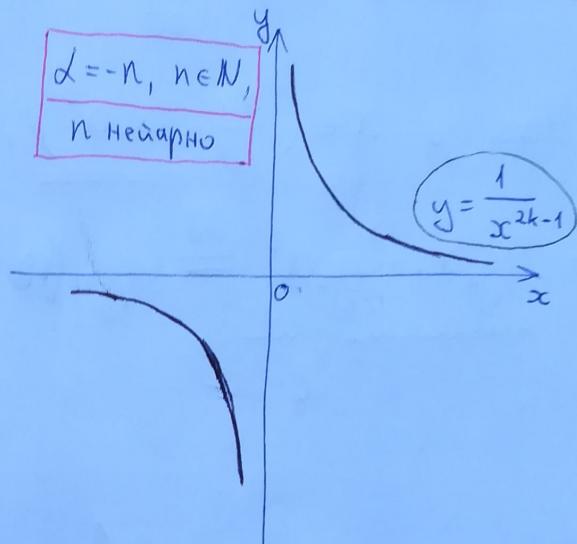
парна функција

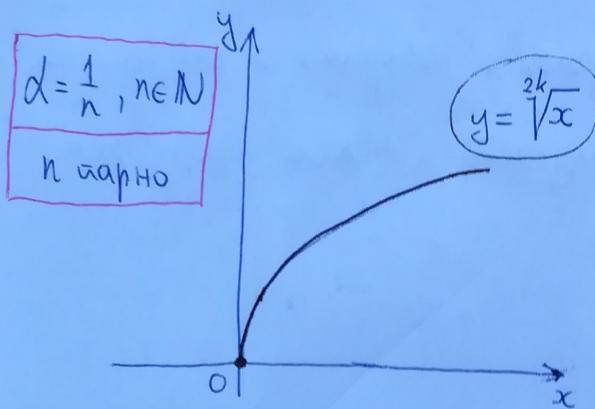
непарна функција

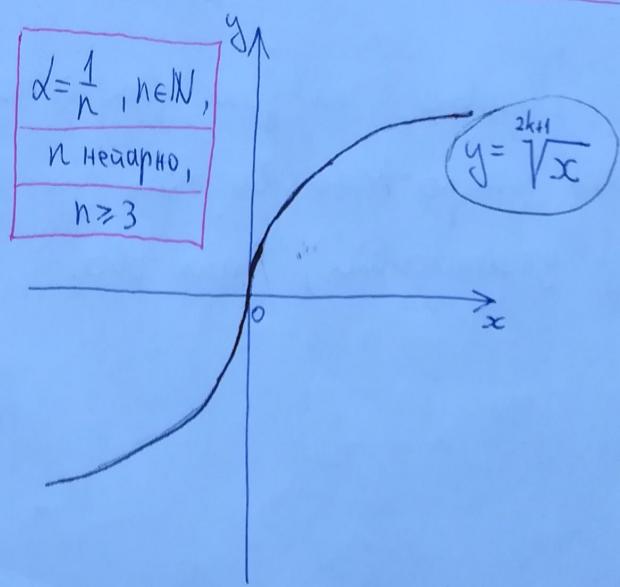
парна функција

непарна функција

ни парна ни непарна!

непарна функција